

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 720/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou ŠČURY, s. r. o., M. R. Štefánika 2618, Čadca, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10Sžik/5/2019 z 26. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom najvyššieho súdu v správnom súdnom konaní. Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Tiež požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur.

II.

2. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky rozhodnutím z 20. októbra 2015 nevyhovelo žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácie – prílohy k protokolu o výsledku kontroly zo 14. septembra 2010. Dôvodom bolo to, že sťažovateľom požadované prílohy sa priamo týkajú výkonu kontroly a nie sú súčasťou jej výsledku, ale sú súčasťou spisu ako podkladového materiálu k vyhotoveniu výsledku kontroly. Preto ich v súlade s § 11 ods. 1 písm. h) zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov nemožno sprístupniť. Minister školstva rozhodnutím zo 17. decembra 2015 zamietol rozklad sťažovateľa proti rozhodnutiu z 20. októbra 2015.

3. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o rozklade správnu žalobu, ktorú krajský súd rozsudkom z 21. marca 2019 zamietol. V odôvodnení rozsudku uviedol, že základnou otázkou vo veci bolo posúdenie, či žalovaný správny orgán na žiadosť sťažovateľa správne aplikoval dôvod nesprístupnenia požadovaných informácií § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií, podľa ktorého povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Krajský súd dospel k záveru, že sťažovateľom požadované prílohy k protokolu o výsledku kontroly sa týkali priebehu výkonu kontroly, o čom svedčí aj fakt, že sú datované pred vydaním protokolu o kontrole a jeho prerokovaním. Aj keď sú súčasťou príloh protokolu o kontrole, týkajú sa výkonu kontroly, a sú teda zo sprístupnenia vylúčené. Krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8SŽi/3/2016 z 24. augusta 2017, ktorý sa týkal žiadosti sťažovateľa o sprístupnenie príloh k protokolu z tej istej kontroly, ktorej tiež nebolo vyhovené z rovnakých dôvodov. Tiež krajský súd uviedol, že správne orgány oboch stupňov postupovali dôsledne podľa zásad správneho poriadku, keď dostatočne a zrozumiteľne vysvetlili, že sťažovateľom požadované informácie podliehajú zákazom sprístupnenia, pretože sa týkajú výkonu kontroly podľa osobitného predpisu.

4. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť. Sťažovateľ uviedol, že prílohy k protokolu o výsledku kontroly sú jeho neoddeliteľnou súčasťou, pretože protokol je bez jeho príloh nekompletný. Ide preto o informácie, na ktoré sa zákaz sprístupnenia nevzťahuje. Tiež uviedol, že obmedzenie sprístupnenia sa v zmysle § 11 ods. 1 písm. h) zákona týka iba aktuálne prebiehajúcej kontroly. Tomu zodpovedá aj formulácia zmieneného ustanovenia zákona, keď zákonodarca použil slovné spojenie „...týka výkonu kontroly“. Ak by zákonodarca zamýšľal, aby sa zákaz sprístupnenia vzťahoval aj na informácie týkajúce sa minulých kontrol, na vyjadrenie tohto úmyslu by použil v texte § 11 ods. 1 písm. h) zákona aj minulý čas („ak sa týka alebo týkala kontroly“).

5. Najvyšší súd sa v celom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu a nezistil dôvod na to, aby sa od jeho argumentov a logických záverov odchýlil. Najvyšší súd ustálil, že kľúčovou a zároveň spornou otázkou celej veci bol charakter informácie, ktorú sťažovateľ žiadal sprístupniť. Najvyšší súd uviedol, že zákon o slobodnom prístupe k informáciám nemožno chápať ako izolovaný právny predpis, ale je potrebné vyhodnotiť, či sprístupnením informácie nedôjde k ohrozeniu iného záujmu štátu. Extenzívnym výkladom zákona by potom bolo možné rozšíriť informačnú povinnosť povinných subjektov na akýkoľvek údaj, ktorý majú k dispozícii. Tým by došlo k narušeniu princípu dobrej verejnej správy. Najvyšší súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že sprístupnenie sťažovateľom požadovaných informácií – príloh k protokolu o výsledku kontroly, bolo v zmysle § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií vylúčené. Nešlo o informácie o výsledku kontroly, ale týkajúce sa samotného výkonu kontroly, ktoré sú zo sprístupnenia vylúčené. Nevyhovenie žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácií z dôvodu, že ich sprístupnenie je neprípustné, zodpovedalo právnej úprave a nepredstavovalo negatívny zásah do práva sťažovateľa na informácie. Najvyšší súd vyhodnotil tiež rozhodnutie orgánu verejnej správy prvej inštancie, ako aj rozhodnutie o rozklade ako rozhodnutia, ktoré zodpovedajú požiadavkám zákona. Najvyšší súd preto kasačnú sťažnosť napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú.

III.

6. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s podstatou jeho argumentácie, že prílohy, ktoré žiadal sprístupniť, boli súčasťou protokolu o výsledku kontroly a obmedzenie sprístupnenia sa v zmysle § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií týka iba aktuálne prebiehajúcej kontroly, nie ukončených kontrol.

IV.

7. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

8. Podstata práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (napr. II. ÚS 153/2018).

9. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu treba tiež poukázať na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012). Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ktorý konal a rozhodoval ako súd kasačný, nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozsudkom krajského súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

10. Podľa najvyššieho súdu informácia, ktorú sťažovateľ požadoval sprístupniť – prílohy k protokolu o výsledku kontroly, bola zo sprístupnenia v zmysle § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií vylúčená, pretože nešlo o informáciu o výsledku kontroly, ale sa týkala samotného výkonu kontroly. To, že požadované informácie boli svojím charakterom informáciami týkajúcimi sa výkonu samotnej kontroly, ktorých sprístupnenie je vylúčené, bolo výsledkom právneho posúdenia, z ktorého vychádzali rozhodnutia orgánov verejnej správy a ktoré ako správne posúdili správne súdy a osobitne najvyšší súd v ústavnou sťažnosťou namietanom rozhodnutí. Úvahu o tejto, pre rozhodnutie kľúčovej otázke, nemožno posúdiť ako takú, ktorá by bola výsledkom zjavného právneho omylu. Tento právny záver predstavuje ústavne korektnú aplikáciu relevantnej právnej normy – § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií na žiadosť sťažovateľa o poskytnutie informácie. Výsledkom jej aplikácie bol záver o tom, že požadované informácie sú zo sprístupnenia vylúčené. Závery najvyššieho súdu nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) a v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu nemožno identifikovať žiadnu okolnosť, ktorú by bolo možné charakterizovať ako zjavnú či už skutkovú alebo právnu chybu.

11. K argumentácii sťažovateľa o tom, že najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s podstatou jeho argumentácie, že prílohy, ktoré žiadal sprístupniť, boli súčasťou protokolu o výsledku kontroly a obmedzenie sprístupnenia sa v zmysle § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií týka iba aktuálne prebiehajúcej kontroly, nie ukončených kontrol, treba uviesť, že s touto argumentáciou sa vyrovnal už krajský súd v rozhodnutí o jeho správnej žalobe, keď dospel k opačnému záveru o tom, že prílohy sa týkajú výkonu kontroly a nie je podstatné, či je kontrola už ukončená. Tento záver zodpovedá zneniu § 11 ods. 1 písm. h) zákona o slobode informácií, podľa ktorého povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka výkonu kontroly, dohľadu alebo dozoru orgánom verejnej moci podľa osobitných predpisov okrem informácie o rozhodnutí alebo o inom výsledku kontroly, dohľadu alebo dozoru, ak jej sprístupnenie nezakazujú osobitné predpisy. Z časti ustanovenia, ktoré stanovuje, že nemožno zneprístupniť informáciu o výsledku kontroly, možno dospieť k záveru, že je dôvod na obmedzenie prístupu k informáciám, ktoré boli zabezpečené v priebehu, hoci už aj ukončenej kontroly. Z hľadiska dodržania zákona o slobode informácií je teda podstatné, aby bola žiadateľovi sprístupnená informácia o výsledku kontroly, a nie informácia o podkladoch, z ktorých bol tento výsledok vyvodенý. Sťažovateľovi nebolo odopreté právo na sprostredkovanie informácie o výsledku kontroly, a preto nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základných práv. Preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu